

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zmocněnec poškozených a náhrada nákladů řízení

Ústavní soud sice často opakuje, že se náhradou nákladů řízení nezabývá, ale přesto tak často činí. Nakolik tak činí ku prospěchu věci, ponechám na úvaze laskavého čtenáře. Většinou se jedná o řízení civilní, ale dnes přináším jedno takové rozhodnutí týkající se řízení trestního. A to konkrétně práva poškozeného na náhradu nákladů řízení, jestliže trestní řízení skončilo podmíněným zastavením.

Obviněný byl trestně stíhán pro přečin ublížení na zdraví ve stádiu pokusu v souběhu s přečinem výtržnictví. V listopadu roku 2015 totiž napadl stěžovatele (v trestním řízení poškozeného) úderem ruky s úmyslem ublížit mu na zdraví z důvodu tvrzeného obtěžování bývalé přítelkyně stěžovatele – současné přítelkyně obviněného. Obviněný se k trestnému činu doznal, nahradil příslušné pojišťovně náklady za ošetření stěžovatele, zaslal mu omluvný dopis a zaplatil mu ušlou mzdu za dobu pracovní neschopnosti. Předmětné trestní stíhání bylo usnesením Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 5 následně podmíněně zastaveno podle § 307 zákona č. [141/1961](#) Sb., trestního řádu, a obviněnému byla stanovena zkušební doba v trvání 20 měsíců. Jelikož stěžovatelem uplatněný nárok na náhradu škody spočívající v přímých výdajích, imateriální újmě a bolestném v celkové výši 239 633 Kč nebyl podle státní zástupkyně dostatečně prokázán, byl stěžovatel s tímto nárokem odkázán na občanskoprávní řízení; jeho stížnost proti právě uvedenému usnesení byla zamítnuta.

Stěžovatel nejprve navrhl Obvodnímu soudu pro Prahu 5 jako trestnímu soudu, aby byla obviněnému uložena povinnost nahradit mu jakožto poškozenému náklady řízení vzniklé přibráním zmocněnce podle § 154 odst. 1 ve spojení s § 155 odst. 4 trestního řádu. Soud i přes opakované ujištění ze strany stěžovatele, že požaduje projednání podle trestního řádu, vyhodnotil podání jako civilní žalobu o náhradu škody. Stěžovatel poté vzal svůj původní návrh zpět a podal žalobu, kterou se domáhal proti obviněnému zaplacení 27 770 Kč s příslušenstvím, a to jako náhrady škody, která mu jako poškozenému měla vzniknout vynaložením nákladů na právní zastoupení v rámci trestního řízení. Obvodní soud žalobu zamítl a uložil stěžovateli povinnost nahradit obviněnému náklady řízení. Soud dospěl k závěru, že je možné rozhodnout o povinnosti odsouzeného k náhradě nákladů poškozeného podle § 154 a § 155 odst. 4 trestního řádu pouze v případě, je-li ve věci rozhodnuto pravomocným rozsudkem. Jelikož v projednávané kauze bylo zvoleno řešení jiné (tzv. odklon podmíněným zastavením trestního stíhání), náhradu nákladů poškozenému přiznat nelze. Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodnutí obvodního soudu potvrdil jako věcně správný. Stěžovatel se poté obrátil se svou ústavní stížností na Ústavní soud, neboť se domnívá, že rozhodnutí soudů porušila jeho základní práva, zejména právo na spravedlivý proces, právo na ochranu majetku a právní pomoc.

Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná a zrušil rozsudky Městského soudu v Praze a Obvodního soudu pro Prahu 5, neboť jimi bylo porušeno právo stěžovatele na soudní ochranu zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Podle Ústavního soudu má poškozený v trestním řízení právo na náhradu nákladů vzniklých přibráním zmocněnce, byť trestní stíhání obviněného bylo podmíněně zastaveno podle § 307 trestního řádu. Nebyly-li náklady vzniklé poškozenému přibráním zmocněnce zahrnuty do škody v

pojetí trestního řádu, jejíž úhrada nebo dohoda o její úhradě, případně opatření k její úhradě, je předpokladem podmíněného zastavení trestního stíhání, je třeba náhradu takových nákladů poškozenému přiznat analogicky podle § 154 a § 155 odst. 4 trestního řádu. Jestliže pak obecné soudy návrh stěžovatele nepostoupily příslušnému trestnímu soudu a přes svůj nedostatek pravomoci o návrhu rozhodly v civilním řízení, porušily tím stěžovatelovo právo domáhat se náhrady nákladů vzniklých přibráním zmocněnce, což zároveň vedlo k porušení práva stěžovatele na soudní ochranu.

Nyní bude úkolem Obvodního soudu pro Prahu 5, aby v souladu se závaznými závěry vyjádřenými v tomto nálezu řízení zastavil podle § 104 odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, pro nedostatek pravomoci a věc postoupil „trestnímu soudu“ (tj. trestní sekci Obvodního soudu pro Prahu 5), který má pravomoc rozhodnout o návrhu stěžovatele na přiznání nákladů jemu vzniklých v předmětném trestním řízení přibráním zmocněnce analogicky podle § 154 a § 155 odst. 4 trestního řádu.

Úplné znění nálezu je k dispozici [zde](#).

JUDr. Tomáš Lichovník,
soudce Ústavního soudu

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)